



UČITELJSKI TOVARIŠ.

Glasilo

„Slovenskega učiteljskega društva v Ljubljani“.

Izdavatelj in urednik:

Andrej Žumer,

nadučitelj in c. kr. okrajni šolski nadzornik.

Št. 16.

Ljubljana, 16. vel. srpana 1893.

XXXIII. leto.

Vsebina. J. Dimnik: Učiteljski dom. — J. Dimnik: Čitanje. — Fr. Šmitik: Ženska ročna dela v ljudski šoli. — Ukazi in odredbe šolskih oblastev. — Književnost. — Naši dopisi. — Društveni vestnik. — Vestnik. — Uradni razpisi učiteljskih služeb.

Učiteljski dom.

Kamen do kamena . . .

Vnet vojščak pokaže ljubezen do svoje domovine najbolj na bojišči, kjer mu je dana najlepša prilika pokazati, kako zvesto mu bije srce za ljubo domovino, kako spretno zna sukati z desnico svoj nabrušen meč. In ko premaga sovražnika, proslavlja in hvali ga svet ter mu venča glavo njegovo z lavorovim vencem za zasluge, njega samega pa diči zavest in navdaje veselje, da je storil svojo dolžnost ter povzdignil slavo domovine svoje.

Dragi tovariši! Tudi nam se nudi podobna prilika. Tudi mi lahko pokažemo, kako znamo sukati bojne meče v prid ljudskega šolstva; ne mislim pa nabrušenih jeklenih mečev, ampak v mislih so mi „uma svitli meči“. Naše bojno polje pa bodi v šoli poučevanje in vzgojevanje mladine na ver-

skonravni in patrijotični podstavi, zunaj šole pa sodelovanje pri „Učiteljskem Tovariši“, „Popotniku“ in „Pedagogičkem društvu“. Na tem polji pokažimo svojo marljivost, svojo zmožnost in spretnost. Dolžnost vsacega slovenskega učitelja, oziroma učiteljice bodi, da pokaže svoj pogum na našem pedagogičkem bojnem polji ter postane na ta način učitelj, odnosno učiteljica v pravem pomenu besede — ne samo v šoli med štirimi stenami, ampak tudi zunaj šole.

Pa le po slogi in jedinstvi nam bode mogoče doseči ta cilj. Če bomo združenimi močmi sukali „uma svitile meče“ na pedagogičkem polji, rodil bode „Učiteljski Tovariš“, „Popotnik“ in „Pedagogičsko društvo“ lep duševni sad — vzrastla bode krasna duševna stavba — duševni „učiteljski dom“, ki

bode našemu národu in potomcem pričal o našem složnem delovanji in trudu za ugled in korist našega stanu in blaginjo našega šolstva.

Pa tudi gmotno korist bomo imeli od truda svojega. To pa seveda le, če se vsakdo udeleži pri zidanji duševne stavbe naše in — če vsakdo izmed nas vedno in zanesljivo plača svojo naročnino, — odnosno društvenino.

Kaj pa s prebitkom? Ali plačujemo sotrudnike?

Ne.

Urednik „Učiteljskega Tovariša“ ne dobi za svoj trud niti vinarja in gotovo tudi urednika „Popotnika“ in „Pedagogiškega letnika“ nimata plačnega svojega dela. Plačilo za trud je vsem trem urednikom le zavest, da delujejo za blagor slovenskega šolstva in učiteljstva. Tudi mi vsi moramo iz prav tega nagiba delovati, ne pa za — polzek denar, če prav smo ga vsi krvavo potrebni. To bode nam samim v ponos in čast. Denar, ki ga dobi posameznik na roko, kmalu izgine — naš ponos, naša čast se bode pa krepko vzdrževala, ko bomo že prah in pepel.

Porabimo raje prebitek v blagodejen, koristen namen!

Pri uredništvu „Učiteljskega Tovariša“ rodila se je blagodejna misel, da se ves prebitek, ki bi ga utegnil imeti „Učiteljski Tovariš“ koncem leta naloži v hranilnico kot glavica za bodoči „Učiteljski dom“ v Ljubljani. Prepričan sem, da se bodeta tudi uredništvi „Popotnika“ in „Pedagogiškega letnika“ drage volje pridružili temu podjetju ter vsako leto po možnosti nekaj darovali za stavbo „Učiteljskega doma“. — „Kamen do kamena palača“. Resne volje nam je treba in vse se bode polagoma izvršilo.

Misel je sprožena in na nas je, dragi tovariši in tovarišice, da postane ta lepa ideja meso in kri.

Pa tudi temeljni kamen je že položen.

Položili so ga hospitantje kamniškega okraja, ki so poslali prvih deset kron za „Učiteljski dom“ v Ljubljani. Tem pridružilo se je takoj vrlo učiteljstvo logaškega okraja s 106 kronami in kranjskega okraja s 31 kronami in mnogi posamezniki, tako, da štejemo danes, ko to pišem 174 kron v ta namen, ki so plodonosno naložene v mestni hranilnici ljubljanski.

Začetek je torej sprožen in potomci naši nam ne bodo mogli očitati, da se nismo zavedali svojega poklica, napeti pa moramo vse svoje sile, da sledimo v tem svojim hrvatskim tovarišem, ki se že ponašajo s svojim „Učiteljskim domom“. Po enakih potih moramo tudi mi hoditi ter se ne vstrašiti ne truda ne požrtvovalnosti — da bode stal v stolici slovenski „Učiteljski dom“ slovenskih učiteljev. Ni pa naš namen, da bi se ponašali z velikansko palačo, v kateri bi iskali svoje zabave, ampak „Učiteljski dom“ postani v prvi vrsti „Zavetišče učiteljskih sirot“ ter učiteljskih otrôk sploh, ki se bodo šolali v Ljubljani.

Da bode pa „naš dom“ prej stal, obračamo se do posameznih okrajnih učiteljskih društev s ponižno prošnjo, da priskočijo z letnimi gmotnimi prispevki temu blagemu podjetju na pomoč; sploh nam bode pa v ta namen vsak vinar posameznikov izmed učiteljskega stanu in izmed prijateljev ljudskih učiteljev dobrodošel.

Ne smemo pa zabiti pri tem podjetji zlatih besed našega Slomška, ki pravi: „Brez božje pomoči je vse naše prizadevanje brezvspešno“. Če bode Bog naše podjetje blagoslovljal, smemo zagotovljeni biti, da se bode svet, ki ubozega učitelja tako rad preko ramen gleda, prepričal o nas, da smo se zavedali svojega poklica.

Jakob Dimnik.

Č i t a n j e.

Poročal pri društvenih večerih „Slovenskega učiteljskega društva“ v Ljubljani dne 4. prosinca, 1. svečana in 1. sušca t. l. Jakob Dimnik.

(Dalje).

8. razred.

Učni smoter: „Kakor na prejšnji stopinji s pomnoženimi zahtevami. Skupljati to, kar se je podajalo iz slovstva s kratkimi življenjepisi najboljših pisateljev. Navajati, da se razumeva lepota oblike“.

Vse, kar sem povedal o 7. razredu, velja tudi za 8. razred, oziroma 8. šolsko leto. Gledé skupljanja tega, kar se je podajalo iz slovstva, bodem pa zaradi lažjega pregleda podal prav ob kratkem vso stvarino, ki se mora obravnavati na višji stopinji ljudske šole. Pred vsem moram pa sleharnega učitelja opozarjati, da se je treba za ta pouk pridno pripravljati ter čitati v ta namen spisane knjige, koje sem večinoma že pri 7. razredu omenil.

V slovstvo spadajo pravo za pravo vsa pisana in tiskana dela, ki so izišla na svetlo; navadno pa razumemo pod besedo slovstvo samo pesniška in govorniška dela. Pesniški spisi (poezije) se lahko razpravljajo na dvojin način in sicer 1. glede oblike in 2. glede vsebine. Važnejša seveda je vsebina, vendar je pa treba tudi na obliko zelo gledati, zato hočem o njej najprej govoriti.

1. Oblika pesništva. Način predstavljanja pesniških del se vrši lahko v vezanem ali poetičkem in v nevezanem ali prozaičnem govoru (jeziku). Prozaični jezik je navadni občevalni jezik ter se rabi v pripovedkah, popisih, pismih i. t. d. Prozaični jezik ni torej vezan na kaka posebna pravila.

Pri poetičkem načinu predstavljanja pa razločujemo: 1. pevsko mero; 2. stopice; 3. stihe ali verze; 4. kitice in 5. stik (srok) ali rimo. (Vse to učitelj

otrokom natančno razloži in pojasni ter se v ta namen vestno pripravi za pouk.)

2. Vsebina pesništva. Z ozirom na pesnika razpada poezija v narodno in umetno poezijo; po snovi ali predmetu pa v lirično, epično, dramatično in didaktično.

A. Lirika, ogledalo notranjega življenja pesnikovega, izraža čute bolečin, veselja. hrepenenja i. t. d. Tu sem spada:

1. Pesem. N. pr. Blaž Potočnik: „Zvonikarjeva“. — J. Strel: „Popotnik“. — M. Valjavec: „Kam in kje?“. — J. Virk: „Sreče dom“. — V. Orožen: „Vse mine“. — M. Vilhar: „Kmet“. — A. Praprotnik: „Domovina“. — V. Vodnik: „Moj spomin“. — Fr. Preširen: „V spomin Valentina Vodnika“. i. t. d.

2. Oda in himna. N. pr. V. Vodnik: „Na moje rojake“. — Fr. Cegnar: „Po Atilovi smrti“. — J. V. Koseski: „Posvečeno bodi tvoje ime“. i. t. d.

3. Elegija. N. pr. Bl. Potočnik: „Hči na grobu matere“. — Fr. Preširen: „Slovo od mladosti“.

4. Soneti. N. pr. Fr. Preširen: „Memento mori“. i. t. d.

B. Epika je ogledalo zvanjega življenja, ki se v dejanji razodeva. Tu sem spadajo:

1. Pravljice in pripovedke. N. pr. M. Vilhar: „Lesena riba“. — P. Hicinger: „Bitva na Vipavskem“. i. t. d.

2. Legenda. N. pr. P. Hicinger: „Limbarska gora“. — J. V. Koseski: „Legenda“ (Si hi tacuerint, lapides clamabunt.) i. t. d.

3. Balada in romanca. N. pr. M. Valjavec: „Sirota Jerica“. — R. Ledinski: „Mlada Breda“. — Fr. Levstik: „Ubežni kralj“. — Fr. Malavašič: „Sanje cesarja Rudolfa I.“ i. t. d.

4. Junaška pesem. N. pr. Narodna: „Kralj Matjaž“. — Fr. Preširen: „Krst pri Savici“.

C. **Dramatika**. Dogodbe ali dejanja so predmet epičnih in dramatičnih umotvorov. Epični pesnik pripoveduje, kaj se je godilo ali se še godi, dramatični nam pa kaže, kako se je dejanje vršilo ali se še vrši.

Največ za otroke primernih iger najdemo v J. Tomšičevem „Vrtci“.

D. **Didaktika** se navadno ne šteje kot samostojno pesništvo, temveč se nekaj didaktičnih pesem prišteva epičnim, nekaj pa liričnim poezijam, pa vendar se od njih v marsičem razločujejo. Tu sem spada:

1. Alegorija in parabola. N. pr. Fr. Cegnar: „Roža med trnjem“. — L. Svetec Podgorski: „Tožeče drevo“. i. t. d.

2. Basen. N. pr. V. Vodnik: „Sraka in mlade“. — M. Vilhar: „Ščinkovec“. — M. Vilhar: „Cena“. — M. Vilhar: „Župan“. i. t. d.

3. Popisna pesem. N. pr. Fr. Levstik: „Pomladnji sprehod“. — M. Kastelic: „Natora“. i. t. d.

4. Naučna pesem. N. pr. Fr. Cegnar: „Rojakom“. i. t. d.

5. Pregovori. N. pr. V. Vodnik: „Na sebe“. — U. Jarnik: „Spoznanje“. — A. Slomšek: „Resnice“. i. t. d.

6. Napisi. N. pr. Fr. Cegnar: „Bahaču“. — Fr. Levstik: „Resnica“. i. t. d.

7. Satira. N. pr. Fr. Preširen: „Nova pisarija“.

8. Zastavice. (Teh je mnogo v naših čitankah.)

Vsa pesniška dela, ki sem jih tu navedel, se nahajajo večinoma v naših čitankah.

Prav ob kratkem se morajo seznaniti otroci tudi o zgodovini slovenskega slovstva. (V ta namen opozarjam zopet na vestno pripravljane na pouk iz zgoraj navedenih pomožnih knjig za učitelja.) Životopisi posameznih pesnikov naj niso predolgi. Dovelj je, če otrok ve, kdaj in kje se je porodil pesnik, kje živi, oziroma kje

je živel, kaj je, oziroma kaj je bil in če je mrtev, tudi leto in kraj njegove smrti.

Za 8. šolsko leto nam učni načrt dalje predpisuje: „Navajati, da se razumeva lepota oblike“. Pod to zahtevo se razume izpremenjen način v izraževanju t. j. izrazujemo se drugače, kakor v običajnem jeziku govorimo. N. pr.:

„Obvaruj Bog vas, hribi ljubeznjivi!

Dolin cvetoč, prijazno tihi raj!

Vi pašniki, vi logi, Bog vas živi!“ (Nagovor neživih stvari.)

„Minute, ure in dnevi bodo minuli, predno ... (Stopnjevanje).

„Daj nam danes naš vsakdanji kruh (živež)!“

„Gozd (namesto ptice) prepeva slavo“.

„In tam nad grobom obsedi,

In gostoli, in žvrgoli“. (Ponavljjanje veznika in).

„Iz tisoč glasov zaori, slava!“ (Določeno število za nedoločeno število).

Da se pa učenci z lepoto oblike laže seznani, se mora tudi vpeljana čitanka v nekaterih berilih na to ozirati. Pri stvarni in slovnični razpravi pa učitelj učence na izpremenjen izraz opozarja.

K lepoti oblike spadajo torej:

1. Prilike, pripodobe ali prenosi t. j. tisti pravim, lastnim podobni izrazi, ki naznanjajo stvari, lastnosti in dejanja bolj umljivo, ko tem pristojne besede. Prilike imajo svoj izvor v podobnosti ali različnosti posameznih pojmov.

2. Podobe ali figure so pa tisti izrazi, ki se ločijo od pravih, lastnih samo po nenavadni razvrstitvi govornih delov.

Najvažnejše prilike, pripodobe ali prenosi so:

1. Metonimija ali primemba, ki navstaja po zamenjavi pojmov, ki so med seboj v naravni zvezi. N. pr. Nikdar več ne prestopim njegovega praga (del za celoto). — Marljiv učenec ne zamuja šole (pouka v šoli, kraj ali čas namesto stvari v kraju ali času in nasprotno). — Avstrijski orel je zmagal (znamenje za stvar). — Votlo v turnu klenka bron (= zvon

iz bron, tvarina ali orodje namesto izdelka. i. t. d.)

2. Metafora ali prenosba je prispodoba, v kateri se je izpustila prispodobna beseda. Predmetje so si podobni v stvareh, lastnostih ali dejanjih; metafore so toraj: *a*) samostalne n. pr. Cvet življenja (= mladost); *b*) pridevne n. pr. trdo srce; *c*) glagolske n. pr. vihar divja, livade se smeja jo. i. t. d.

Najvažnejše podobe ali figure so:

1. Ponavljanje besed (anaphora, epizeuxis, epiphora).

2. Izpustek (elipsa).

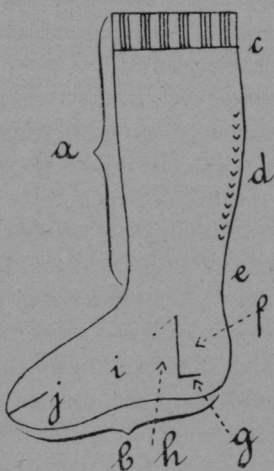
3. Brez vezje (asyndeton) i. t. d. (Opozarjam zopet na zgoraj navedene pomožne knjige za učitelja.)

(Dalje prih.)

Ženska ročna dela v ljudski šoli.

(Konferenčna razprava.)

Nogavica se prične po 24 pentelj na vsako iglo. Slabejšim učenkam se pomaga nasnovati. Poprej se nogavica nariše na tablo in se njeni deli imenujejo in razlagajo: *a* meča, *b* stopalo. Meča obsega zgornji ravni del z robcem (*c*), snemanje (*d*) in spodnji ravni del (*e*). Deli stopala so velika peta (*f*), mala peta ali kaptica (*g*), srček (*h*), ravni del stopala (*i*) in ost (*j*). Za robec se pleče toliko vrst 2 na lice 2 na robe, kolikor je na jedni igli pentelj (tukaj 24). Ravni del šteje $\frac{2}{3}$ toliko šivčkov, kakor je na jedni igli pentelj (tu 16). Sname se pri vsakem drugem šivčku pol tolikrat, kakor je na igli pentelj (tu 12krat). Ko je snemanje dovršeno, je nogavica za 24 pentelj ožja, ostale pentlje se razvrste na vse štiri igle (po 18). Spodnji ravni del obsega $\frac{1}{3}$ toliko šivčkov, kakor je bilo v začetku pentelj na igli (tu 8). Peta povzame $\frac{1}{2}$ vseh pentelj in se pleče na obeh straneh šivčka, končne pentlje se odvdignejo, kakor pri vajenici in velika peta mora šteti toliko



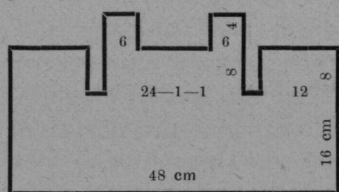
odvdignjenih pentelj na koncih, kolikor jih je na jedni igli (tu 18). Za malo peto se odšteje $\frac{1}{3}$ pentelj na sredi, končni $\frac{2}{3}$ se snemata s zadnjo pentljo srednje tretjine. Ko je peta dovršena, poberejo se zadnji členi odvdignjenih pentelj in na teh dveh iglah je sedaj $\frac{1}{3}$ pentelj več kakor na onih dveh ($18 + 6 = 24$). Stopalo pa mora biti ravno tako široko, kakor ravni del pred peto, torej se morajo te čezšteviline pentlje snemati na obeh spodnjih koncih pete pri vsaki tretji vrsti, tako nastane srček na stopalu. Ko je število pentelj na vseh štirih iglah jednako, pleče se toliko časa, da šteje stopalo $\frac{3}{4}$ šivčkov, kakor je bilo v začetku na 1 igli pentelj (tu 18). Za ost se prične snemanje na vsakem konci igle in sicer se sname prva tretjina pentelj pri vsaki tretji, druga tretjina pri vsaki drugi in tretja pri vsaki vrsti. Za zadnje 4 pentlje se nogavica obrne in se tam snamejo. Da dobijo učenke veselje do dela, lahko se jim dovoli kaka igra n. pr. zajčka loviti. Ta igra se tako vrši: Tista deklica, ki je prva iglo dopletla reče 1, druga reče dve i. t. d. katera reče 20, je zajčka ujela. Lehko se večkrat ponovi in deklice se navadijo urneje plesti. — Ume se, da se jim to še le dovoli potem, ko že plečejo brez napake. V začetku se pleče več parov nogavic jednake velikosti, pozneje se pokaže obujnik ali moška nogavica.

V drugem letu je zopet najprvo par novih nogavic, potem prinesejo par raztrganih opranih nogavic. Na teh se kaže, kako se vplete peta in pripletajo prsti. Raztrgani peti se porežejo sprednji členi velike pete, druge se spodaj in zgoraj varno odparajo, tako, da so okrog in okrog vse pentlje proste. One, ki odpadajo na stopalo, poberejo se na 2, ostale zopet na 2 igli. Pri teh se začne plesti navadna pentlja s tem razločkom, da se končna pentlja ne odvdigne, temveč sname s prvo pentljo stopala i. t. d. Šivčkov se naredi ravno toliko, kakor jih je bilo prej, mala peta se plete tudi navadno in zadnja vrsta male pete se lepo sešije z ostalimi pentljami stopala.

Ker sem za večrazrednice omenila kačkanje, moram tudi to nekoliko pojasniti. Kakor sem že omenila, prične se tretje leto in postopa naj se ravno tako od stopinje do stopinje, kakor sem opisala pri pletenji. Le naj učiteljica poudarja, da je ta vrsta ročnih del le v olepšavo, ne nujna potreba, kakor pletenje. Pokažejo naj se tudi razni izdelki, govori naj se zopet o bombažu i. t. d., vadijo naj se držati kačko in konec, na to se začnejo prve pentlje, ki se vadijo toliko časa, da so jednako-merne. Vajenica naj se prične na 40 ali 50 pentelj. Prvi vzorec naj obsega same goste pentlje, drugi same stebričke ali šibične pentlje, tretji same luknjice, potem razni vzorci kakih 25—30. Vzorci čipek naj se našivajo na lepenko, da se ne razgube. Vzorci naj se rišejo na tablo, da ostane pouk splošen; zračne pentlje se zaznamujejo s pikami, štebrički z navpičnimi črtami.

Kapica ima dva dela: zvezdo in ravni del. Na poslednjem zopet razločujemo obseg in ušesca. Velikost kapice se ravna po polumeru zvezde in sicer je višina ravnega dela jednaka polumeru zvezde, $\frac{1}{3}$ odpade na obseg, $\frac{2}{3}$ na ušesca. Ko je obseg narejen, pusti se $\frac{1}{4}$ njegove dolgosti prazna za vrat, (pri pleteni kapici se pentlje prizanjkajo jedna čez drugo,) čez ostale $\frac{3}{4}$ pa se kačkajo ušesca. Ko je kapica dovršena,

okrasi se s čipkami in na konci ušesec se prišijeta trakova.



Jopica ima tudi dva poglavitna dela, stan in rokava. Na stanu razlo-

čujemo spodnji ravni del, sprednjik, dva zadnjika in dve priramnici. (Zapenja se jopica zadaj). Visokost ravnega dela stanu znaša $\frac{1}{3}$ njegove širokosti. N. pr. jopica je spodaj široka 48 cm, potem je višina ravnega dela 16 cm. Višina zadnjika je polovica prejšnje višine (tu 8 cm), širokost zadnjika = $\frac{1}{4}$ spodnje širjave ($\frac{1}{4}$ od 48 = 12 cm.) Višina sprednjika = višini zadnjika (8 cm), širjava sprednjika = $\frac{1}{2}$ spodnje širjave manj na vsaki strani 1 cm, ki se pusti prazen za rokav (tu 24—1—1 = 22 cm). Višina priramnic znaša polovico višine sprednjika (= 4 cm), širjava priramnic = $\frac{1}{2}$ širjave zadnjika (= 6 cm). Dolgost rokava je vsota visokosti ravnega dela + sprednjaka + priramnic (= 16 + 8 + 4 cm = 28 cm). Širok je rokav, kakor je obramnica široka 8 + 1 + 8 + 4 = 21 cm. Rokava in jopica se okrase s čipkami.

Za vezenje naj si kupijo $\frac{1}{2}$ —1 m štramina in nekaj volne. Najprvo ga zarobijo z navadno šivanko, potem se vadijo šivanko za vezenje vdevati tako, da volno stisnejo med 2 prsta leve roke, nastaviyo uho čisto blizo in nit sama smukne skozi uho. Mreža ali štramin naj se nariše na tablo, naj se razlaga, v katere luknjice se šivanka vtakne, in pokaže se križec. Ravno tako na okvirji. Vsi križci morajo imeti jednako lego, spodnji polkrižec naj leži od leve proti desni, zgornji nasprotno. Na to poskušajo delati križce v ravni vrsti, potem male okraske jedno- in dvobarvne, 2 ali 3 abecedi in več vrst števil. Vozla ne smejo nobenega narediti, temveč nitka se pošije. Ko so zvršile zaznamenco, poskusijo črke na debelo platno i. t. d.

Šivanje in krpanje. Tu prinesejo učenke $\frac{1}{2}$ m kotonine, šivanko, konec, na-

prstnik in škarje. Kotonina se raztrga v več jednako širokih kosov; jeden se odloži, ker se pozneje porabi v krpe. Drugi kosovi se z raznimi šivi sešijejo. Pokaže se ometica, sprednji in zadnji vbadek, štepni šiv, podšivanje, prešivni robec, ljuknjičast robec i. t. d. Paziti se mora strogo, da vse vozle skrijejo, pri ometici pa nobenega narediti ne smejo, temveč majhen konec se pri prvem vbadku pusti viseti, položi se po šivu in se čezenj šiva. Ko so kosi zopet sešiti, zarežejo se na prešivnem robcu ljuknjice za zaponke, katera je pa dobro poprej posebej vaditi, ker prvič slabo izpadejo. Na to se v kaki srednji kos zarežejo daljše zareze po dolgem počez in poševno, ter se vadijo mašiti (stopfen) brez krpe. Se ve da vsako zarezo koj maše, potem se jim še le druga zareže. V drugem delu vajenice zarežejo se ljuknjice na 3 in 4 vogle, te pa se morajo s krpo zakrpati deloma z ometico, deloma z nadšivom. Poslednji način je zelo težaven, torej naj se večkrat ponovi. Vršni pa naj se na deželi šivanje in krpanje na jedni vajenici, ker so učenke revne in še te vajenice nekatere spremene v predpasnike. Naslednja leta pa so odložena šivanju. Prične naj se s predpasnikom, na to se dela spodnje krilo, prevlaka za vajšnice i. t. d. Pri teh izdelkih imajo učenke mnogo vspeha in dobe veselje do šivanja. Sedaj se jim nariše na tablo ženska srajca vpricho deklic. Nariše se čveterokotnik primerne dolgosti, ter se pove, da pomeni dvojno tkanino (doppelte Stofflage). Zaznamva se na jedni strani klin in prenese na drugo stran, srajco je sedaj že poznati, ker je zgoraj ožja, spodaj širja. Na to se odmeri rame, zaznamuje zgoraj sreda, od te zareza po prsni in pod njo povprečna zareza. Pokaže se ob enem na vrezani tkanini, da se na obeh straneh zareze zgane robec, na desni na zgornjo, na levi na spodnjo plat. Zgornji se bode dvakrat štepal, spodnji zarobil. Preobila tkanina pod zarezo se bo vbrala v nabor, čez se bo našila zavlačka na zgornji in spodnji plati.

Dalje se nariše izreza pri vratu, 2 priravnici, na straneh pa rokava (dolga za kmet-ske deklice). Način, kako se vrežejo rokavi se pozneje riše, ko so že stan zgotovile. Za rokava namreč se odtrga ravni kos kotonine, sešije se z ometico do polovice na jedni, drugo polovico na drugi strani. Potem se zgane tako, da je šiv na sredi. Zaznamuje se spodaj 3—4 cm na desno, spodaj 3—4 cm na levo od šiva, te dve točki se zvežeta s črto in po tej se reže. Sešijeta se oba rokava s podšivom in se spodaj zarobita. Ko je na tabli vse razkazano, urezuje jedno srajco za drugo in učenke morajo praviti na tabli zapisane mere dolgosti in širivosti. Tako se tudi postopa pri srajci za dečke in pri rokavicah ali ošpetelju s to razliko, da srajce za dečke nimajo pri stanu klina, temveč so skozi jednako široke, prešivni robec na prsih je na levi strani na vrhu, rokav pa je na konci vbran in ima zapestnico.

V ponavljalni šoli je pa največji za-držek pomanjkanje časa. Poučuje se v naj-ugodnejšem slučaju dvajsetkrat — odštevši bož. počitnice in praznike — po 2 uri na teden. Od teh 2 ur sme se porabiti za ročna dela le pol ure, to je: celo zimo le 10 ur! In ravno v pon. šoli naj bi se ročna dela najbolj gojila in bi moral biti ta predmet središče, okoli katerega naj bi bili razvrsteni vsi drugi predmeti. Učiteljica naj to tudi stori. Zadnje pol ure naj odloči roč. delu, prejšnje pol ure naj poučuje gospo-dinjstvo, to vporabi v pravopisje vsaki drugi teden pol ure. Spisje naj se naslanja na berila in obstoji le v domačih nalogah. na šolske naloge ni misliti. Računja naj se v tvarinah, ki spadajo v področje gospo-dinje. Za ta predmet je tudi 20 pol ur odlo-čenih. Zberejo naj se računi iz IV. raču-nice, najbolj se je ozirati na mesečne in letne račune stroškov in dohodkov. Poza-biti se ne sme bilanca. Za vse druge pred-mete ostane še 15 ur celo zimo. Prirodo-znanstvo naj se najbolj goji. Iz tretjega berila naj se obravnava:

152. Svilni prelec.

165. Rež.
 166. Lan, konoplja, bombaževce.
 169. Kava in sladkor.
 181. Zdravje.
 184. Delo.
 106. Toplota.
 115. Kuhanje, ali 116. Hlapanje.
 86. Cirkniško jezero.
 87. Bohinjsko jezero.

88. Postojinska jama.
 206. Tabori v turških časih.
 212. Družinsko življenje starih Slovanov.

Poslednja berila naj se posebno zanimivo obravnavajo, da se učenkam vzbujajo zavest in ljubezen do lepe domovine in naroda svojega.

Fr. Šmitik.

(Konec prih.)

Ukazi in odredbe šolskih oblastev.

XII. Normalni glas pri petji.

C. kr. deželni šolski svet razglasa naslednji razpis:

Z. 1810

L. Sch. R. Unter Hinweisung auf die im Ministerialverordnungsblatte für Cultus und Unterricht Nr. 50 ex 90 publicierte Ministerialverordnung vom 25. Juli 1890, Z. 15090 betreffend die Einführung der musikalischen Normalstimmung, wird der Bezirksschulrath aufgefordert zu veranlassen, dass beim Gesangsunterrichte an sämmtlichen demselben unterstehenden Volksschulen vom Beginne des nächsten Schuljahres an die im Sinne der citierten Verordnungen verificierte Stimmgabel in Gebrauch genommen wird.

Insoferne beim Gesangsunterrichte auch Physharmoniken und dergleichen Instrumente verwendet werden, sind dieselben auf den normalen Stimmtone zu stimmen.

Die Bezirksschulinspectoren sind anzuweisen, die im Punkt 3 der Verordnung vorgeschriebene Controle auszuüben. Auf Grund der von denselben gemachten Wahrnehmungen werden die Übelstände abzustellen sein. Bis auf weiteres wird jährlich nach Schluss des Schuljahres hierüber anher zu berichten sein.

Laibach, am 1. August 1893.

Der k. k. Landespräsident:

Hein.

Književnost.

Barvaste črepinje. Zbirka povestij in pesmij. V prozi česki spisal J. Vrchlicky. Preložil J. Skalar. V Ljubljani 1893. Založil in prodaja Janez Giontini. Str. 85. Cena 30 kr., po pošti 33 kr. — Najboljši in najplodovitejši modernih čeških pisateljev in pesnikov je izvestno Jaroslav Vrchlicky. Vsako leto izide več zvezkov njegovih izvirnih del, poleg tega pa še prevajajo klasična dela drugih narodov na češki jezik. Po svojih spisih je postal ljubljeneček češkega naroda. Njegovo pisateljsko ime je zaslovelo tudi preko čeških mej, ker so mnoga njegova dela že prevedena v druge jezike. Pri nas je bil doslej znan skoraj samo po imeni. Šele s tem prevodom se seznanijo slovensko občinstvo z Vrchlickim. Obžalovati je, ker ni prelagatelj prevel vseh „barvastih črepinj“, ampak je izpustil ravno najlepše. Morda se je pri prelaganju opiral tudi na nemški prevod? Kar se tiče oblike in

tiska knjige, ne more se grajati kaj posebnega, vendar je želeli, da se pri izdajanju glasovitih pisateljev pazi bolj na lepo zunanost.

Narodna knjižnica. II. zvezek. Dr. Jos. Vošnjaka zbrani dramatični in pripovedni spisi. V Celju, 1893. Tiskal in založil Dragotin Hribar v Celju. Str. VII. + 98. Cena 1 gld. — Na čelu je slika in životopis Dr. J. Vošnjaka spisal Dr. P. Turner. Za tem je **Lepa Vida**. Drama v petih dejanjih. Pisana je po narodni baladi in po Jurčičevem romanu „Lepa Vida“. V podrobnejšo analizo drame se ne spuščamo. V obče se čita drama prijetno, dasi marsikaj ni dovolj motiviranega. S značajem Vide pa nikakor ne moremo simpatizirati. Hvalevredno je, da je priobčena iz Koritkove zbirke narodna pesem „Vida“ in pa narodni napev te pesmi. Tiskarsko delo in oblika knjige dela čast založniku. Knjiga se priporoča.

Naši dopisi.

Iz Ljubljane. Osmo redna velika skupščina družbe sv. Cirila in Metoda se je dne 26. mal. srpana vršila v Sežani na Krasu. Mnogobrojna udeležba iz vseh slovenskih pokrajin je pokazala, da je glavni odbor pravo ukrenil, da se je skupščina vršila v največji slovenski vasi in da se Slovenci vedno bolj zanimajo za družbo.

Iz obširnega poročila posnamemo najvažnejše. Že na predvečer je za došle Korošce in Štajerce priredila prva ljubljanska podružnica na vrtu Hafnerjeve pivarne v Ljubljani zabavni večer, pri katerem je sodelovalo pevsko društvo „Ljubljana“. Drugo jutro pa so se skupščinarji odpeljali s posebnim vlakom v Sežano, kamor so že poprej došli z brzovlakom Goričani in Tržačani. Sprejem gostov v Sežani je bil jako veličasten. Pozdravljali sta v navdušenih besedah gđni. M. Dolenčeva in M. Mahorčičeva in v imenu občine gosp. deželni poslanec in župan R. Mahorčič, katerim sta odzdravljala društveni prvomestnik g. vodja profesor Tomo Zupan in g. župnik Blaž Grča. S postojinsko godbo na čelu je šel sprevod v prijazno Sežano, katero so domači fantje pod vodstvom gosp. nadučitelja M. Kanteta krasno odličili.

Po sveti maši, katero je služil župni upravitelj g. F. Cvejn in pri kateri so jako dobro peli domači pevci in vrli učitelji iz okolice, začelo se je ob najlepšem vremeni zborovanje po običajnem redu z nastopnim nagovorom g. prvomestnika:

Slavna osna velika skupščina!

Prisrčno pozdravljeni, častiti skupščinarji, došli danes k VIII. veliki skupščini družbe sv. Cirila in Metoda v Sežano.

Letošnje upravno leto je naša družba, trudeč se za slovenskega šolstva blagor, storila prevažnih korakov naprej.

Tega, častiti, Vas bodo prepričala denašnja vodstvena poročila.

Naša družba vstraja po svojih pravilih na verski podlagi. — Le samo površen pogled v naše šole, čast. skupščinarji, bi Vas tega prepričal, kako je družbi sveta vera prvi faktor pri odgoji mladine. — Če Vam je pa pred očmi naše leposlovno delovanje, opozarjam Vas uprav zadnje dni izišle naše povesti „Ljubezen do mamic“. Ta povest je pravo zrcalo onega verskega duba, ki veje v vodstvu naše družbe. Vzemite jo, berite jo — topilo se Vam bo beročim čuteče srcé.

Naša družba se sme določno ponášati s svojo dinastično namero. Naše štiri brošure: „Cesar Franc Jožef“ — „Rudolf Habsburški“ — „Junakov“ I. in II. zvezek so glasna priča, kako da smo z ono besedo, ki ostane — širili ljubezen do cesarja in Avstrije sè svojimi spisi tako živim načinom, da se bo znabiti hvalila naša lojalnost še takrat, ko Vas no-

benega, častiti, ne mene in tudi naše družbe nič več ne bo.

Naša družba je po svojih pravilih domoljubna družba, trudeč se na podlagi materine besede za naravni razvoj slovenskega šolstva. A ob tem, ko skrbimo v obmejnih krajih za svoje, tujega ne žalimo — mi ob skrbi za svoje spoštujemo tuje tako, kakor nam to velela vera in olika.

Iz teh vzrokov, častiti, prodira ugled naše družbe, vodstvu v tolažbo — slovenskemu narodu pa brezdvombeno v zadostilo. (Tako je; dobro — in živio-klici.)

Vodstveni tajnik g. A. Žlogar prebere potem imena društvenikov, ki so na podstavi družbinih pravil zglašeni s posvetovalno in glasovalno pravico in sicer izmed družbinih pokroviteljev, od družbinega vodstva, nadzorništva in razsodništva in odposlance družbenih podružnic. (Dalje prih.)

Z Iga. (Okrajna učiteljska konferencija, dne 19. mal. srpana t. l.) Točno ob 9. uri dopoldne otvori g. c. kr. okrajni šolski nadzornik Ivan Tomšič zborovanje po naznačenem dnevnem redu s prijaznim pozdravom na zborovalce ter inenuje g. Vinka Levstika, nadučitelja na Vrhniki svojim namestnikom, a skupščina si izbere zapisnikarjema nadučitelja Fran Ks. Trošta in učitelja Josipa Reicha oba z Iga. Gospod nadzornik se spominja dne 22. svečana 1893 umrlega občespoštovanega gospoda c. kr. šolskega svetnika in vodje c. kr. moškemu in ženskemu učiteljišču v Ljubljani Blaža Hrovath-a, ki je bil jeden najbolj znanih naših šolnikov, dobra duša in velik prijatelj učeči se mladini in učiteljem.

Dalje spominja se g. nadzornik, da je 30. listopada 1892 pokosila grenka smrt jako odličnega domoljuba, ki je tiho a zvesto ljubil svojo slovensko domovino, pa tudi gmotno podpiral naše šolstvo. Umril je namreč v Gradci velezaslužni umirovljeni c. kr. deželni šolski nadzornik preblagi gospod Frančišek vitez Močnik. Pokojni je bil jeden največjih šolskih pisateljev avstrijskih. Njegove računske knjige, osobito „Računice za ljudske šole“ rabijo se malo ne po vseh avstrijskih šolah in so učiteljstvu sploh znane.

G. nadzornik pozove zbrano učiteljstvo, da vstane raz sedežev, v znamenje britkega sožalja o izgubi teh dveh vrlih mož. Učiteljstvo odzove se temu pozivu.

Dalje objavlja g. nadzornik spremembe, ki so se vršile pri šolstvu, oziroma učiteljstvu v tem okraji v preteklem šolskem letu.

Po teh podatkih prečita imenik učiteljstva, da se dokaže njihova udeležba. Iz tega imenika je razvidno, da je v ljubljanski okolici 37 učiteljev in 9 učiteljic, skupno torej 46. Od teh jih ima volilno pravico 42 in po odbitku treh odsotnih učiteljskih močij ostaja jih 39, ki imajo po § 4 ministerskega ukaza

z dne 8. maja 1872 dolžnost v skupščino hoditi, udeležiti se posvetovanja ter sklepati, voliti in izvoljeni biti. — Potem prečita g. nadzornik nekatere odredbe šolskih oblastev, katera so pa šolska vodstva že preje dobila.

Po prečitaniu teh ukazov in odredb preide k poročilu o nadzorovanih šolah ter objavlja sledeče:

V ljubljanski okolici je 28 javnih, dve izgrejni, tri za silo in dve nemški privatni šoli, skupaj tedaj 35 šol in 51 učnih močij. Iz tega je tedaj razvidno, da so tudi uspehi na vseh teh šolah jako različni.

Vender omenja g. nadzornik, da so letos po vseh šolah ti uspehi na njega naredili še precej ugoden vtis. Na Igu in v Šmariji sta se ondotni šoli razširili v trirazrednici. Na obeh teh šolah je napravil na njega pouk ugoden vtis. Na Igu in v Šiški se je že tudi odprl rokotvorni pouk za dečke, kateri je izvestno velike važnosti, kar mora vsakdo priznati, kdor to delo pozna. Osobito na Igu, kjer ta pouk že drugo leto traja, našel je g. nadzornik prav lepe in primerne izdelke v lepljenstvu in rezbarstvu.

Letos je odšel zopet jeden učitelj (g. Črnagoj) na Dunaj, da se izveža v tej stroki in potem otvori ta pouk na ondotni šoli.

Tako se bode s časom ta pouk razširil po več splah našega šolskega okraja.

Opazil je tudi g. nadzornik, da so se učni pripomočki na nekaterih naših šolah v tekočem šolskem letu znatno pomnožili, kar se tudi lahko k napredku šolstva prišteva.

S posebno pohvalo omenja uradnih spisov, ki so z majhnimi izjemami po vseh naših šolah v najlepšem redu. To mu je v dobrodejen dokaz, da gg. učitelji in ggđ. učiteljice rade upoštevajo njegove opazke in zboljšujejo, kar se da izboljšati in popraviti.

Tudi z disciplino je bil g. nadzornik malone po vseh šolah zadovoljen. Le kar se tiče kaznovanja, omenja g. nadzornik, da naj se otroci z klečanjem ne kaznujejo, ker to je protipostavno.

Dalje želi, da bi se še bolj gledalo na snažnost šolskih otrok. Našel je večinoma jako snažne otroke, a tu in tam pa tudi z neumitimi, umazanimi rokami in obrazom. Na njegova vprašanja so mu otroci kar odkritosrečno odgovarjali, da se ne univajo vsak dan.

G. nadzornik opomni učiteljstvo, da naj se neumiti otroci pred poukom iz šole poženó, da se umijejo in čedni stopijo v šolsko sobo. Pa tudi s primernimi nauki in v to svrhu spadajočimi berilnimi sestavki naj učitelji otroke k snažnosti napeljujejo.

Glede učnih predmetov želi g. nadzornik, da bi se nazorni pouk še bolje gojil kakor dosihdob. Nazorni pouk je najvažnejši predmet ljudske šole, ker se z njim vzbuja otroška domisljija in pripravlja pot k resljam in spisju. Zatorej naj učitelji zahtevajo strogo

uže v prvem šolskem letu, da otroci odgovarjajo v popolnih stavkih in da znajo povedati vsebino vsacega, bodisi še tako kratkega berilnega sestavka s svojimi besedami. (Dalje prih.)

Iz litijskega okraja. (Konec.) Prispevek knjižnici naj se plačuje iz okrajne blagajnice. Predlog se je seveda z veseljem sprejel — z dostavkom g. Adlešiča, da neha plačevanje koncem t. l., ker je g. Škrbinec povedal, da davkarija v Zatičini le v poluletnih obrokih pobira za knjižnico. — G. Čerin predlaga, naj bi se vsaki učni moči poslal jeden iztis zapisnika knjižnice, ker vse učiteljstvo enakomerno plačuje, ne le voditelji. G. nadzornik po sprejetem predlogu takoj opozori knjižnični odbor, da odslej vsako leto pri konferenciji razdeli ta zapisnik vsem članom. V nakup se priporoča za knjižnico več iztisov ‚Kehr, Praxis des Volksschule‘ in knjiga ‚Handbuch zur Führung der Amtsschriften‘.

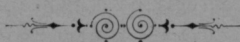
Stalni odbor ostal je dosedANJI (gg. Korban, Kovač, Kremžar, Škerbinec in Zajec — onkraj Bogenšperka), a knjižnični (tostran Bogenšperka) se je nekaj spremenil. Člani so gg. Adlešič, Bartl, Čerin, Slanc in gđc. Schott. Volitev zastopnika v okrajni šolski svet je privedla do ožje volitve, pri kateri je dobil izvoljenec g. J. Bartl 18 glasov.

Posebne predloge je stavil g. Zajec 3, namreč: a) radi slovenskih tiskovin za izkaz o cepljenji koz pri šolskih otrocih, b) radi prošnje učiteljstva na c. kr. okrajni šolski svet, da ostreje postopa pri kaznovanju šolskih zamud, c) radi prošnje do šolskih oblastev, da se ustanove redne šole na Primskovem, v Polšniku in na Muljavi. G. Škrbinec predlaga, da se vis. c. kr. deželni šolski svet naprosi, naj za kmetijski pouk, za pouk ženskih ročnih del in za pouk v nemščini določi stalne nagrade za posamezne ure. — Vsi 4 predlogi so bili sprejeti, a predlog, ki ga je stavil g. Rojina radi medsebojnega hospitiranja pri pouku — pa ni dobil podpore, zato je g. nadzornik nasvetoval, naj se vpelje za poskušnjo prosto hospitiranje, kar je slednjič jednoglasno obveljalo.

H konferenciji je prišel — kakor vsako leto — predsednik c. kr. okraj. šol. sveta blagorodni gospod M. Grill, katerega je g. nadzornik kot prijatelja šole in učiteljev v ineni učiteljstva prav srčno pozdravil. Omenim naj tudi, da je vsa konferencija pozdravila gosta iz kamniškega okraja, nadučitelja iz Moravé g. Tomana, ki je, svoje dni tu službujoč, še vedno v prijetnem sponinu. Med zborovanjem došel je telefografičen pozdrav mokronoškega nadučitelja gospoda Ravnikarja.

Sv. Križ pri Turnu, 26. dan mal. srpana 1893.

Janko Nep. Jeglič.



Društveni vestnik.

Iz našega društva. Odbor „slovenskega učiteljskega društva“ je imel dné 29. mal. srpana sejo. Naznanili so se došli dopisi. Gledé „učiteljskega doma“ se je nadaljni razgovor odložil na poznejši čas, da naznanijo okrajna učiteljska društva svoje mnenje. — Zvezi slovenskih učiteljskih društev se sklene poslati kot prispevek k troškom za občni zbor 5 gld. — Kot delegata k zborovanju zveze se volita odbornika gg. Jakob Dimnik in Alojzij Kečel in sicer se volita zaradi tega samo dva delegata, da se društvo izogne večjim troškom. — G. knjižničar poroča, da je za knjižnico „Slovenskega učiteljskega društva“ daroval č. g. kanonik J. Rozman 16 vezanih letnikov „Učiteljskega Tovariša“ in ima torej sedaj knjižnica vse letnike od 1860. leta dalje. Za ta velikodušni dar se sklene zahvala izreči v letošnjem občnem zboru.

Osmi občni zbor „Pedagogiškega društva“ v Krškem. Letos je to društvo imelo svoj občni zbor dné 19. mal. srpana t. l. na vrtu gospoda Gregoriča v Krškem. Društveni predsednik c. kr. okr. šol. nadzornik in nadučitelj krški, g. Francišek Gabršek otvori zborovanje točno ob napovedani uri ter vse zbrane prav pristrčno nazdravi. Ob enem zborovalcem predstavi vladnega zastopnika c. kr. okr. glavarja Krškega, g. Henrika Weigleina, katerega je zbor spoštljivo pozdravil.

O delovanji društva za minulo leto je poročal v glavnih potezah g. predsednik sam; natančneje pa je o tem govoril društveni tajnik g. šol. nadzornik in meščanske šole učitelj, Jožef Bezljaj. Iz tega poročila smo povzeli na kratko, da društvo krepko napreduje v istem smislu, ki si ga je napisalo spočetka ustanovljenja na barjak svoj: „pospeševati vsestranski razvoj slovenskega pedagogijskega slovstva z raznimi spisi“. Društvo v preteklem letu ni imelo predavanj po raznih krajih, kar pa itak ni glavni namen tega društva, kakor je prav dobro povedal g. tajnik.

Šesti „Pedagogijski letnik“ — oziroma pojedine knjižice pedagogijske vsebine izidejo tekom leta, če bode odbor za to imel dovolj duševne in gmotne podpore. Zato vnovič opetovano vsemu zavednemu slovenskemu učiteljstvu prav gorko na srce polagamo to društvo, da ga podpira s spisi še bolj pa z novčnimi prispevki!

Društvo sicer šteje 521 udov — a plačujočih le 371 ostali so le društveniki zavoljo lepšega — ka-li? Prosimo torej vse, ki še nam kaj dolgujejo, da store kmalu svojo dolžnost!

Da pa „Pedagogiško društvo“ sploh še more slovstveno delovati, moremo se zahvaliti raznim dobrotnikom za podpore. V prvi vrsti nam je zopet omeniti vis. deželnega zbora kranjskega podporo, ki nam je po posredovanji in priporočilu g. deželnega in državnega poslanca prof. Fr. Šuklje-ja naklonil 200 gld. Prevzvišeni knezoškof ljubljanski g. Jakob Missia

je društvu poslal 10 gld. Poleg teh podpor so društvu za poslane knjige poslali lepe doneske gg.: Jos. Šuman, c. kr. deželni šolski nadzornik, pokojni vitez dr. Močnik, deželni šolski nadzornik za Primorsko vitez Ant. Klodič Sabladoski, deželni poslanec Srečko Stegnar, deželni poslanec in primarij dr. vitez Karol Bleiweis Trsteniški in drugi. Vsem tem blagim podpornikom izreka zbor dostojno zahvalo, želeč, da bi se jim v prihodnje pridružili še drugi prijatelji slovenskega šolstva.

O dohodkih in stroških je poročal namestu odsotne gospe Bezlajeve g. tajnik. Vseh dohodkov je društvo imelo 858 gld. 28 kr., stroškov pa 737 gld. 85 kr.; preostaje tedaj še 120 gld. 43 kr., ki se ima vporabiti za prihodnji „Pedagogijski letnik“ — oziroma posamezne knjižice.

Izmed raznih vlog, ki jih je odbor dobil v presesovanje in rešitev omenimo naj le ono „Slovenskega učiteljskega društva“ v Ljubljani, v kateri to društvo vabi naše društvo, da izreče svoje mnenje, zadevajoč priprav za zgradbo „Učiteljskega doma“, ki bi bil sličen „Hrvatskemu učiteljskemu domu“ v Zagrebu. Vname se pri tej točki živahna debata, vdeležili so se je v prvi vrsti gg.: Ravnikar, Bezljaj, Pretnar, dr. Romih, Levec Janez in drugi. Vsi govorniki se sicer povdarjali važnost in visoki pomen take zgradbe v Ljubljani, — vendar so se z ozirom na denašnje slabe gmotne razmere v Slovencih — osobito pri učiteljstvu vsi izrekli proti tacemu projektu (načrtu). Koliko let se zida že „Narodni dom“ — akoravno se v ta namen pobirajo po vsem Slovenskem doneski! — Koliko časa šele bi minulo, da bi nabrali potrebnega denarja za „Učiteljski dom“? S Hrvati se pa ne moremo meriti, ker doli je narodna zavest drugače probujena — namreč med inteligencijo, kakor pa pri nas; tudi so Hrvatje imovitejši narod, nego Slovenci. Končno se je sklenilo, da naj se ta misel za zdaj opusti, a bolje podpira duševni „Učiteljski dom“, ki ga že imamo — in to je „Pedagogiško društvo“ v Krškem, katerega naj se oklene vse slovensko učiteljstvo, podpiraje ga duševno in gmotno! Kadar bo ta zgradba stala trdno, potem šele bomo mislili na kameniti „Učiteljski dom“! Odbor „slovenskega učiteljskega društva“ naj pa rajše stopi v dogovor z odborom „Narodnega doma“, da mu ta, kadar bode „Narodni dom“ dodelan, prepusti za učiteljske potrebe dve večji sobi. To so zborovalci z navdušenjem vsprejeli. — Rešile so se na to še nekatere druge vloge. Na poziv „Glasbene Maticе“, da razna slovenska društva pripomorejo z doneski za narodni dar našemu izvrstnemu glasbeniku Ant. Nedvedu, je tudi „Pedagogiško društvo“ dovolilo 5 gld.

Odbor je letos dosedanjim pisateljem v Pedagogiškem letniku razdelil 100 gld. nagrade. Ni veliko,

toda to malo naj gg. pisatelje spodbuja še k nadalj-nemu sodelovanju.

Po nasvetu g. tovariša Medvesčeka s Primor-skega je odbor po raznih krajih nastavljal 57 povrje-nikov; od teh so se za nabiranje udov posebno odli-kovali gg.: Medvesček, Ribnikar in Thuma Janez. Poleg tega se je odbor bavil pri sejah z raz-nimi šolskimi vprašanji, kakor: o ustanovitvi zaseb-nega slov. učiteljskega na Krškem, o preuredbi določil meščanski šol na Kranjskem itd. Prošnji za to sta se poslali vis. deželnemu zboru kranjskemu, a se nista uvaževali.

Odposlancem za letošnji občni zbor „Zveze slo-venskih učiteljskih društev“ so se izvolili gg.: Bo-

hinc, Lapajne, Levec, Ravnikar, dr. Romih in Trošt. Nekatere iz Štajerskega voli odbor kasneje.

V društveno vodstvo (odbor) se volijo večinoma stari odborniki gg.: Fr. Gabršek, predsednikom, Jos. Bezlaj namestnikom in tajnikom, Florijan Roz-man, blagajnikom, dr. Tomo Romih, pevovodjem, Iv. Lapajne, J. Ravnikar in Iv. Rupnik pa od-borniki.

G. Lapajne je učiteljem priporočal, da društvo v večji meri podpirajo duševno in gmotno. G. Levec pa, da bi društvo izdalo priročno knjigo za prirodoslovje.

S tem je bil vspeh končan in g. predsednik je zborovanje zaključil s trikratnim „slava“-klicem na priljubljenega cesarja in vladarja. *Gašperetov.*

Vestnik.

Iz seje c. kr. deželnega šolskega sveta. Za-pisnikar poroča, kaj se je od zadnje seje sem že re-šilo. Potem se sklepa o predlogu za imenovanje rav-natelja na moškem in ženskem učiteljski v Ljubljani na naučno ministerstvo. G. Leopold Potrebin, za-časni učitelj v Kostanjevici, imenuje se stalnim II. učiteljem na tem mestu. Izključita se 2 učenca višje re-alke v Ljubljani iz tega zavoda. Dovolj se razširjenje jednorazrednice v Šmartnem pod Šmarno Goro v dvorazrednico.

Duhovne vaje za učiteljice. Naprošeni smo ob-javiti, da se te vaje pri č. č. m. m. uršulinkah v Lju-bljani prične dne 3. kinovca ter da naj se udeleženske tam zglasijo.

Nov lek proti koleri. Neki ameriški mesečnik „The Arana“ prinaša članek dr. Lencha, v katerem priporoča kot lek proti koleri arzenik. Dr. Lench trdi da bi se na ta način 90 % vseh bolnikov lahko ozdra-vilo od kolere.

Uradni razpisi učiteljskih služeb.

Št. 638

o. š. sv. Na dvorazredni ljudski šoli v Graho-vem je stalno podeliti drugo učiteljsko mesto z do-hodki četrtega plačilnega razreda in s prostim stano-vanjem v šolskem poslopju.

Pravilno opremljene prošnje je poslati predpisa-nim potem tukajšnjemu uradu do dne 16. vel. sr-pana 1893.

C. kr. okrajni šolski svet v Logatci,
dne 28. mal. srpana 1893.

Št. 1066

o. š. sv. Na jednorazrednici v Velikih Polja-nah je stalno ali začasno popolniti mesto učitelja-voditelja z dohodki IV. plačilnega razreda, z opravi-ljino 30 gld. in prostim stanovanjem.

Pravilno opremljene prošnje je predpisanim potem semkaj vlagati v teku štirih tednov.

C. kr. okrajni šolski svet v Kočevji,
dne 5. vel. srpana 1893.

Št. 535

o. š. sv. V črnomaljskem šolskem okraji sta raz-pisani naslednji učiteljski službi v stalno oziroma za-časno umeščenje:

1. Služba učitelja-voditelja na nemški jednoraz-rednici na Planini (Stockendorf) z letno plačo 450 gld., doklade 30 gld. in prostim stanovanjem.

Prosilci slovensčine zmožni imajo prednost.

2. Drugo učiteljsko mesto na dvorazrednici v Vi-nici z letno plačo 450 gld. in prostim stanovanjem.

Za to službo morejo tudi učiteljice prositi.

Prošnje naj se vlagajo do dne 20. vel. srpana t. l. pri tukajšnjem uradu.

C. kr. okrajni šolski svet v Črnomlji,
dne 28. mal. srpana 1893.

Št. 1065

o. š. sv. Na trirazrednici v Dobropoljah je stalno ali začasno popolniti tretje učno mesto z do-hodki IV. plačilnega razreda.

Pravilno opremljene prošnje je predpisanim potem semkaj vlagati v teku štirih tednov.

C. kr. okrajni šolski svet v Kočevji,
dne 5. vel. srpana 1893.

Št. 1331

o. š. sv. Na štirirazredni ljudski šoli v Radečah pri Zidanem mostu se iznova razpisuje tretje učiteljsko mesto z letno plačo 500 gld.

Prosilci za to službo naj svoje pravilno opremljene prošnje predpisanim potem semkaj vlagajo do 31. vel. srpana 1893. l.

C. kr. okrajni šolski svet v Krškem,
dne 28. mal. srpana 1893.

Št. 670

o. š. sv. Na trirazredni ljudski šoli v Gorenjem Logatci je oddati stalno ali tudi začasno s prihod-njim šolskim letom drugo učiteljsko mesto z dohodki III. plačilnega razreda in s prostim stanovanjem, slu-čajno tudi tretje učiteljsko mesto z dohodki IV. plačil-nega razreda in tudi s prostim stanovanjem.

Pravilno opremljene prošnje je poslati predpisa-nim potem tukajšnjemu uradu do 31. vel. srpana 1893.

C. kr. okrajni šolski svet v Logatci,
dne 12. vel. srpana 1893.